

Централізована бібліотечна система
Деснянського району
м. Києва

Бібліотека ім. С. Олійника

“Смішного слова чарівник”

*(до 105 -ї річниці від дня народження
письменника-гумориста
Степана Івановича Олійника,
(1908–1982))*

Бібліографічний нарис

Київ 2013

Бібліографічний нарис “Смішного слова чарівник” присвячений 105-й річниці від дня народження українського письменника – гумориста *Степана Івановича Олійника*, ім’ям якого названа наша бібліотека.

Мета бібліографічного нарису – розкрити життєвий та творчий шлях відомого письменника, популяризація його творчості.

Нарис складено на основі літератури, яка є в фондах бібліотек Деснянської ЦБС.

Матеріал в списку подано за рубриками, в межах рубрик- за алфавітом прізвищ авторів та назв творів.

Джерела подано за період з 1954 по 2013 рік.

Бібліографічний нарис адресований всім, кого цікавить доля та творчість відомого письменника.

Упорядник: Т. А. Діденко

**Степан Іванович
Олійник** – український
поет-сатирик,
пересмішник, котрий
говорив мовою Езопа,
аби затаврувати
ганьбою здирників,
ледарів, чинуш. Чи не
тому твори Степана
Івановича й досі
актуальні, хоча минуло
багато часу, як його не
стало.

Біографія

Народився Степан Олійник **3 квітня 1908 року** в селі Пасисели на Одещині в багатодітній хліборобській сім'ї.

Від тяжких злигоднів батьки вирішили емігрувати до Канади або в Кустанайську область, та порятував дядько Захарій, забравши родину в своє село - Третю Миколаївку. Нині це Левадівка.

В імперіалістичну війну батька мобілізували на фронт. Степан був

найстарший, отож доводилося і по господарству поратися, і в полі орати.

Навчання розпочав у сільській чотирирічній школі.

Наука хлопцеві давалася легко. Тож після закінчення чотирирічки Степана вирішили відправити вчитися до Одеси, в трудову семирічну школу ім. Лесі Українки, а згодом - в кооперативний технікум.

Твердо вирішивши присвятити своє життя літературній діяльності, восени 1929 р. С. Олійник вступає до Одеського педагогічного інституту.

В студентські роки, поєднуючи навчання з літературною діяльністю, молодий письменник писав і друкував вірші в газеті «Чорноморська комуна», в одеських журналах «Шквал» та «Металеві дні».

У 1934 році Степан Іванович закінчив педінститут, деякий час працював викладачем української мови і літератури, а з 1935 р. перейшов на роботу до обласної редакції газети «Чорноморська комуна».

Як кореспондент обійшов і об'їздив багато районів Одеської області, публікував поезії в газетах. Факти, які Олійник використовував для творів, були такими

типовими, що часто люди впізнавали себе в його героях..

У роки Великої Вітчизняної війни Степан Олійник працював в газеті «Сталінградська правда».

Коли ж ворог наблизився до міста, газета стала прифронтовою, а Олійник – прифронтовим кореспондентом.

Його вірш **"Сталінград"** видали окремою листівкою, яку вручали новобранцям, коли ті переправлялися через збурену бомбами Волгу.

Післявоєнні роки стали другим дебютом і справжнім тріумфом Степана Олійника.

Перші ж книжки сатири та гумору **„Мої земляки”** (1947) та **„Наші знайомі** (1948) принесли йому славу неперевершеного гумориста й сатирика, а друга книжка була відзначена Державною премією СРСР.

Вступ у Спілку письменників, входження в „сім'ю „перчан”, благословення Остапа Вишні визначили наступні роки його творчого життя.

Яскравою сторінкою в творчому доробку Степана Олійника стали його ліричні автобіографічні новели, об'єднані в збірку **„3 книги життя”** (1968).

Степан Іванович часто повторював: *"Поганий той сюжет, котрий не підкріплюється життям"*. І радив молодим колегам по перу дотримуватися цього принципу.

У 1961 році на сторінках газети «Правда» вийшов фейлетон **«Пес Барбос і повчальний крос»**, за сюжетом якого в осені цього ж року вийшла знаменита кінострічка режисера Леоніда Гайдая **«Пес Барбос і незвичайний крос»**.

Створений за цією фабулою фільм закупили десятки країн світу. Він здобув високу відзнаку в Каннах. На його зйомках сформувалося чудове тріо акторів — Віцин, Нікулін, Моргунов.

Потім Євген Моргунов згадував: *"Як би не було фейлетону «Пес Барбос і повчальний крос», не було б і нашої трійці! Як не було б і «Самогонників», «Кавказької полонянки», «Операції «И»...». Початок усьому - Степан Олійник!».*

Нагороди

Нагороджений двома орденами Леніна,
Трудового Червоного прапора,
«Знак пошани»,
медалями,
Почесною Грамотою Президії Верховної
Ради УРСР,
Обирався депутатом Верховної Ради СРСР
6-го та 7-го скликань.

Вшанування пам'яті

Земляки письменника-гумориста щороку
ось уже двадцять літ проводять на Одещині
Олійниківські дні та **Олійниківські**

читання. Заснували: Всеукраїнську літературну премію імені Степана Олійника, - Благодійний фонд.

У селі Левадівці за кошти краян встановили **пам'ятник** односельцеві.

Вийшли збірка вибраних творів та книга спогадів.

У 1985 році **імя С.Олійника присвоєно бібліотеці** Деснянського району м. Києва.

У 1990 році іменем Степана Олійника **названо одну з вулиць Києва.**

Отже, збуджується дещо пригаслий інтерес до творчості Степана Івановича Олійника.

Твори

Олійник, С. Твори : в 4 т. – К. : Дніпро, 1978 – 1979. – 4 т.

Олійник, С. Твори : в 3 т. – К. : Дніпро, 1968. – 3 т.

Олійник, С. Твори : в 2 т. – К. : Дніпро, 1964. – 2 т.

Олійник, С. Вибрані твори : гумор, сатира, лірика. – Одеса : Астропринт, 2007. - 558 с. : іл.

Олійник, С. В ім'я добра – супроти зла : вірші ; Біографічні оповідання. – К. : Рад. письменник, 1977. – 197 с.

Олійник, С. Весела книжечка : вірші. – Одеса. : Астропринт, 2003. – 74 с. : іл.

Олійник, С. Гумор і сатира. – К. : Держлітвидав України, 1954. – 261 с.

Олійник, С. З житейського поля : гумор і сатира. – К. : Рад. письменник, 1973. – 147 с.

Олійник, С. Здоровше з гумором живеться. - К. : Дніпро, 1972. - 363 с.

Олейник, С. Избранное (к 100-летию со дня рождения) : юмор, сатира, лирика. – Одесса : Екологія, 2008. – 488 с. : ил.

Олейник, С. Из книги жизни : рассказы, новеллы, зарисовки. – М. : Воениздат, 1989. – 223 с.

Олійник, С. Карась-середняк : гумор, сатира. – К. : Молодь, 1961. - 119 с.

Олейник, С. Семейная ассамблея : сатирические стихи. – М. : Сов. писатель, 1973. – 127 с.

Олійник, С. Цілющі епіграми : [маловідомі твори на теми літератури, мистецтва, взаємин між колегами] //

Літературна Україна. – 2008. – 27 берез. – С. 8.

Література про життя та творчість

Авксентьєва, Галина. Олійниківські читання - 2013 відбулися на Одещині : у цьому році виповнилося 105 років від дня народження Степана Олійника // Українська літературна газета. - 2013. - 17 трав. - С. 20 : фото.

Дворецька, Ю. В. Степан Олійник: "Сатирик рівень хліборобу" // Вивчаємо українську мову та літературу. - 2013. - № 11. - С. 29-31.

Дузь, І. М. Смішного слова чародій : художньо – документальні нариси. – Одеса : Маяк, 1989 с. – 144 с.

Дузь, І. М. Степан Олійник. – К, 1964. – 136 с.

Зуб, І. В. Степан Олійник. Життя і творчість. – К. : Дніпро, 1978. – 159 с.

Коваленко, С. Людина і суспільство крізь призму гумору Степана Олійника : до 100-річчя від дня народження письменника // Українська література в загальноосвітній школі. - 2008. - № 6. -С. 7-10.

Крижанівський, С. Із книги "Спогад і сповідь" : [Степан Олійник] // Вітчизна. - 2000. - N 7/8. - С. 142.

Кульова, Віра. "Нас веде дорога пам'яті..." : виповнилося 100 років від дня народження Степана Івановича Олійника // Урядовий кур'єр. - 2008. - 3 квіт. - С. 8-9.

Кульова, В. Пам'яті Степана Олійника // Хрещатик. – 2006. – 11 квіт. – С. 13

Кульова, В. Солом'яний дим : на честь 100-річчя С. Олійника на Одещині відкрили „Степанову хату” // Літ. Україна. – 2008. – 29 трав. – С. 8

Кульова, В. Тернистий шлях Степана Олійника // Київ. - 2004. - № 7/8. - С.173-177.

Москалець, Олександр. Незгасиме світло Степана Олійника : [до 105-ї річниці від дня народження] // Культура і життя. - 2013. - 26 квіт. - С. 13 : фото.

Олійник, Леся Класик українського гумору : розмова з донькою Степана Олійника Лесею Степанівною, музикознавцем, секретарем Нац. спілки композиторів України / Олійник, Леся Степанівна ; записав Євген Колодійчук // Урядовий кур'єр. - 2008. - 7 серп. (№ 144). - С. 8.

Олійник, Леся Патріарх благородного сміху : до 100-річчя від дня народження Степана Олійника // Літературна Україна. - 2008. - 13 берез. – С. 4.

Про Степана Олійника : спогади, статті. – К. : Рад. письменник, 1988. – 223 с.

Сушинський, Б. Степан Олійник : поет на тлі епохи. – Одеса : Друк, 2004. – 240 с. : іл.

Шаповал, Іван. В ім'я добра : до 100-річчя від дня народження Степана Олійника // Культура і життя. - 2008. - 23 квіт. (№ 18). - С. 2.